14.9.2015

Asiantuntijakuuleminen eduskunnan tarkastusvaliokunnassa 16.9.2015

K 4/2015 vp Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus eduskunnalle puoluerahoituksen valvonnasta 2014

Valtiontalouden tarkastusvirasto on 13.5.2015 antanut eduskunnalle kertomuksen puoluerahoituksen valvonnasta 2014. Tarkastuksen mukaan puolueet ja niiden piirijärjestöt noudattavat puoluerahoitusta koskevia säännöksiä kohtalaisen hyvin, mutta tarkastuksissa on kuitenkin havaittu puutteita.

Puoluerahoituksen sähköiseen ilmoitusrekisteriin ilmoitettiin vuonna 2014 puolueiden, puolueyhdistysten ja lähiyhteisöjen saamia tukisuorituksia yhteensä yli 2,8 miljoonaa euroa. Luku on 0,4 miljoonaa euroa edellisvuotta suurempi. Tukisuorituksia on ilmoitettu myös jälkeenpäin aiempiin vuosiin kohdistuvina. Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) katsoo valvontansa ja tarkastustensa osaltaan vaikuttaneen puoluerahoituksen läpinäkyvyyden lisääntymiseen.

Vuonna 2014 VTV tarkasti kaikkien yhdeksän eduskuntapuolueen sekä 22:n Hämeessä, Kaakkois-Suomessa ja Savo-Karjalassa toimivan piirijärjestön puoluerahoituksen. Tarkastuksessa otettiin huomioon toteutettu vaalipiirimuutos. Lisäksi tarkastettiin yksi Helsingissä toimiva piirijärjestö. Tarkastuksia tehtiin näin ollen kaikkiaan 32 eli seitsemän edellisvuotista enemmän.

Tarkastusten perusteella puoluerahoitusta koskevat ajantasaiset ilmoitukset ovat täydennysten jälkeen olennaisilta osin oikein ja antavat tarkastettujen yhteisöjen saamasta tuesta olennaisilta osin oikeat tiedot. Tarkastuksissa ei havaittu olennaisia puoluelain vastaisia tukisuorituksia. Tulkinnanvaraisia tilanteita on kuitenkin edelleen runsaasti.

Valvottavien yhteisöjen kirjanpito on hoidettu pääsääntöisesti asianmukaisesti siten, että puoluelain säännösten valvonta on ollut kirjanpidon perusteella toteutettavissa. VTV haluaa kuitenkin korostaa lainojen ja sopimusten dokumentoinnin ja kirjanpidon ajantasaisuuden ja erittelytavan merkitystä sekä huomion kiinnittämistä jäsenmaksujen ja käteiskassavarojen käsittelyyn. Vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen erittelyn tulisi olla johdettavissa kirjanpidosta ja muista selvityksistä sekä täsmäytettävissä niihin.

VALTIONTALOUDEN TARKASTUSVIRASTO
ANTINKATU 1 | PL 1119 | 00101 HELSINKI
PUH. 09 4321 | WWW.VTV.FI

Valvottavien yhteisöjen tilintarkastajien valinnassa ja tilintarkastuskertomuksissa on edelleen havaittu puutteita. Tilintarkastajiksi ei ole aina valittu puoluelain edellyttämiä auktorisoituja tilintarkastajia. Tilintarkastajat eivät myöskään ole aina sisällyttäneet tilintarkastuskertomuksiinsa puoluelain mukaisia lausumia.

Suomessa on noin 6 000 puolueyhdistystä, joista VTV:n valvottavia on 145. Niistä yhtä lukuun ottamatta kaikki olivat toimittaneet vuoden 2013 tilinpäätösasiakirjansa ilmoitusrekisteriin.

Eduskunta on edellyttänyt, että valtioneuvosto selvittää vaali- ja puoluerahoituslainsäädännön uudistamistarpeet. Myös Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö ETYJ on suositellut vaali- ja puoluerahoitusuudistuksia. Oikeusministeriö onkin asettanut työryhmän valmistelemaan vaali- ja puoluerahoituslainsäädännön tarkistamista. Työryhmä päätti työnsä keväällä 2015, ja oikeusministeriön ehdotus hallituksen esitykseksi laiksi puoluelain ja vaalirahoituksesta annetun lain muuttamiseksi on lähetetty lausunnoille elokuun 2015 lopulla.

Tarkastusvirasto on aloittanut vuoden 2015 puoluerahoitustarkastukset. Tarkoituksena on tarkastaa syksyn 2015 aikana kaikki puolueiden ilmoittamat 13 lähiyhteisöä sekä 22 puolueiden piirijärjestöä. Tarkastuksia tehdään näin ollen 35 eli kolme enemmän kuin vuonna 2014.

Johtava tilintarkastaja Klaus Krokfors